

Kaupunginhallitus 30.03.2026

Valtuustokysymys koulujen sijaisjärjestelyistä (Kv-asia)

Valmistelijat / lisätiedot:
Kilkki Hanna
Kotiniemi Kari
Reimars Mia
Turunen Tero
etunimi.sukunimi@espoo.fi
Puhelinnumero 09 816 21

Päätösehdotus

Esittelijä
Kasvun ja oppimisen toimialajohtaja Narvo-Akkola Merja

Kaupunginhallitus ehdottaa, että valtuusto merkitsee selostusosan tiedoksi vastauksena valtuutettu Mia Noreksen ym. 23.2.2026 jättämään valtuustokysymykseen koulujen sijaisjärjestelyistä sekä toteaa kysymyksen loppuun käsitellyksi.

Käsittely

Päätös

Selostus

Mia Nores ja 30 muuta kaupunginvaltuutettua ovat 23.2.2026 jättäneet valtuustokysymyksen, jossa esitetään seuraavat kysymykset koskien koulujen sijaisjärjestelyjä:

Vastaamme valtuutettujen kysymyksiin seuraavaa:

Miten Espoossa seurataan opettajien poissaoloja ja sijaisjärjestelyjä kaupungin tasolla?

Millä tavoin kaupunki seuraa sijaisuuksien kestoa, toistuvuutta ja jatkuvuutta oppilasryhmissä?

Poissaolot jakaantuvat lyhytaikaisiin alle 6 päivää kestäviin (20 579 opettajan lyhytaikaista sijaisuutta vuonna 2025, 2 741 eri henkilöä) ja pitkäaikaisiin yli 6 päivää kestäviin poissaoloihin (2 990 opettajan pitkäkestoista sijaisuutta vuonna 2025, 1 868 eri henkilöä).

Espoon kaupungin kasvun ja oppimisen toimialalla ei raportoida eri ammattiryhmien poissaoloja, esimerkiksi opettajien, terveystieteiden poissaoloja systemaattisesti. Kaikkien ammattiryhmien terveystieteiden poissaoloja seurataan toimiala- ja tulosyksikötasolla työkykyraportissa.

Sijaisuuksien kestoa, toistuvuutta ja jatkuvuutta ei seurata toimialan tasolla. Koulujen esihenkilöt seuraavat poissaolojen kestoa ja toistuvuutta jatkuvasti. Henkilöstötietojärjestelmä tekee muistutuksia ja esihenkilöt käyvät valmentavia työkykykeskusteluja poissaolevien kanssa terveysperusteisista poissaoloista. Terveysperusteiset poissaolot sisältävät sairauspoissaolojen lisäksi työtapaturmat ja kuntoutukset.

Miten sijaisjärjestelyissä on huomioitu oppilaiden etu ja opetuksen pedagoginen jatkuvuus?

Kasvun ja oppimisen toimialan tulosityksiköt ja yksittäiset koulut vastaavat sijaisjärjestelyjen käytännöistä. Kouluilla on erilaisia sijaiskäytänteitä. Tavoitteena on ennakoida poissaoloja ja sijaisjärjestelyjä, jolloin varmistetaan oppilaiden etu ja opetuksen pedagoginen jatkuvuus. Kun poissaolo on etukäteen tiedossa, niin koulu pyrkii järjestämään sijaiseksi mahdollisimman pätevän ja kyseiselle oppilasryhmälle sopivan sijaisen. Koulun on mahdollista käyttää myös omaa henkilöstöä sijaisjärjestelyissä, jolloin ulkopuolista sijaista ei tarvita. Ulkopuoliset sijaiset hankitaan Kuntarekryn sijaisrekrytoinnin tai koulun sijaislistan kautta.

2. Miten sijaisjärjestelyt saataisiin paremmin huomioimaan opettajan pätevyys ja kelpoisuus?

Onko nykyisessä käytännössä mekanismeja, joilla varmistetaan kelpoisten opettajien ensisijaisuus?

Nykyinen käytäntö pitkäaikaisissa sijaisuuksissa

Tavoitteena on löytää kaikkiin määräaikaisiin opettajan tehtäviin kelpoisuusvaatimukset täyttävä henkilö. Muodollisuutta kelpoisuutta vailla olevan henkilön rehtori voi palkata yli kuusi kuukautta kestäväan palvelussuhteeseen vain, jos kelpoisuusvaatimuksia täyttäviä hakijoita ei ole saatavissa tai jos kelpoisuusvaatimukset täyttävä hakija ei haastattelun tai kaupungin aiemman kokemuksen perusteella sovellu tehtävään.

Kasvun ja oppimisen toimialan rekrytointiohjeessa todetaan, että pitkäaikaisissa sijaisjärjestelyissä rehtori voi palkata suoraan henkilön, joka täyttää kelpoisuusvaatimukset. Tällöin määräaikaisesta opettajan tehtävää ei tarvitse laittaa julkiseen hakuun. Määräaikaisen tehtävän voi täyttää ilman julkista hakua enintään vuodeksi. Jos kelpoista henkilöä ei ole tiedossa, niin kaikkiin opettajan tehtäviin tavoitteena on löytää kelpoisuusvaatimukset täyttävä henkilö. Tehtävä on haettavana Kuntarekrytointijärjestelmässä julkisessa haussa.

Viranhaltijalain ja opetustoimen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista annetun asetuksen 23 §:n 1 mom. perusteella kelpoisuutta vailla oleva 18 vuotta täyttänyt henkilö voidaan määrätä antamaan opetusta väliaikaisesti enintään 6 kk ajaksi, jos ko. henkilöllä on riittävä koulutus ja tehtävän edellyttämä taito 6–12 kk ajaksi, jos ko. henkilöllä on riittävä koulutus ja tehtävän edellyttämä taito ja jos tehtävän edellyttämät kelpoisuusvaatimukset täyttäviä henkilöitä ei ole määräystä annettaessa saatavilla tai jos siihen on muu erityinen syy.

Opettajan viransijaiseksi voidaan ottaa joko ulkopuolinen henkilö tai kunnan palveluksessa oleva viranhaltija tai työntekijä. Sijainen on mahdollista ottaa myös muihin tehtäviin ja hoitaa poissaolevan viranhaltijan tehtävät sisäisillä tehtäväjärjestelyillä. Uuden henkilön palkkaamisen tarpeen tulee kuitenkin johtua viranhaltijan poissaolosta. Sijaisen saa palkata heti, kun virkavapaus on myönnetty. Rehtorin päättäessä sijaisen

ottamisesta tulee hänen huomioida koulun toiminta, virkavapaan ajoittuminen ja taloudellinen tilanne. Sijainen voidaan palkata pitkissä virkavapaissa pääsääntöisesti koko sille ajalle kuin virkavapaata on myönnetty.

Äkillisissä ja lyhytaikaisissa sijaisuuksissa sijaiseksi hankitaan saatavilla olevista henkilöistä kelpoisin ja sopivan.

Kaupungin rekrytointipalveluilla on käytössä suomenkielisen perusopetuksen osalta Kuntarekryn sijaisrekry, johon koulut kirjaavat sijaistarpeet ja hakevat sijaisia pankista. Lisäksi järjestelmässä on keikkakalenteri ja SMS-haku ominaisuudet. SMS-haku lähettää tietyille ryhmälle sijaisuuden tiedot ja se on tarkoitettu käytettäväksi lyhyempiin ja kiireisimpiin sijaistarpeisiin. Keikkakalenteri on sijaisille tarjolla oleva toiminto työnhakijan ympäristössä ja se on tarkoitettu pidempiin ja vähemmän kiireellisiin sijaisuuksiin. Sijaisrekryn käyttö on koulujen osalta vähäistä.

Lisäksi kasvun ja oppimisen toimiala on perehtynyt yhdessä koulujen kanssa Seure henkilöstöpalvelujen sijaisopettajapalveluun, joka kertoo sijaisuuksien määrät, kestot ja kohdentumisen kouluittain. Prosessissa tarkistetaan sijaisen kelpoisuus ja muut tarvittavat dokumentit. Järjestelmä mahdollistaa myös ns. suosikkityöntekijäpoolin käyttämisen. Tälle kohdennetulle suosikkipoolille, jotka ovat tuttuja ja koulun toimintatavat omaksuneita sijaisia, voi asiakas ehdottaa työvuoroa aina ensisijaisesti.

Mihin toimiin opetustoimi on ryhtynyt tai aikoo ryhtyä taatakseen, että sijaisuuksien aikana toteutuu opetussuunnitelman mukainen opetus?

Opetussuunnitelman mukainen opetus varmistetaan sijaisten perehdytyksellä. Sijaisilla on käytössä samat opetusmateriaalit kuin vakinaisella henkilöstöllä. Kouluilla on perusohjeet opettajien sijaisuuksista. Lisäksi on kansiot, joista löytyvät esimerkiksi luokan oppilaslistat, opettajan ohjeet, turvaohje ja lukujärjestys.

Sijaisjärjestelyjen osalta rehtorit, koulusihteerit ja koulun opettajat ovat merkittävässä roolissa perehdytyksessä ja opetuksen tukemisessa.

3. Miten kaupunki varmistaa sijaisuuksien pedagogisen laadun?

Sijaisuuksien pedagoginen laatu varmistetaan hankkimalla sijainen, joka on saatavilla olevista henkilöistä kelpoisin ja sopivin henkilö. Koulun muu henkilöstö opastaa ja tukee koululle tulevia sijaisia. Esihenkilöt seuraavat eri keinoin sijaisuuksien sujuvuutta.

Onko kouluilla käytössään yhteisiä, opetussuunnitelmaan perustuvia varamateriaaleja sijaisuuksia varten?

Miten varmistetaan, että sijaisuuksien aikana ei turvauduta opetussuunnitelman vastaisiin tai tekijänoikeuslain näkökulmasta ongelmallisiin käytäntöihin?

Sijaisilla on käytössä samat opetusmateriaalit kuin koulun varsinaisella henkilöstöllä. Lisäksi toissijaisesti on tarjolla tekijänoikeuslain mukaista varamateriaalia opetuskäyttöön.

Lisäksi tekijänoikeuslain mukainen toiminta varmistetaan perehdytyksen avulla.

Päätöshistoria

Liitteet

Oheismateriaali

- Valtuustokysymys koulujen sijaisjärjestelyistä

Tiedoksi